

5^è Aniversari
Ateneu Pere Mascaró

Pla Estratègic

Pròleg

El setembre del 2015 l'Ateneu Pere Mascaró ha complit cinc anys en els quals ha desenvolupat una gran activitat i s'ha consolidat com a entitat dedicada a la reflexió, difusió i elaboració de pensament crític.

L'Ateneu Pere Mascaró va néixer per ocupar un espai, modest però necessari, a les trinxeres de la lluita d'idees. Trinxeres que lamentablement i molt sovint han abandonat les esquerres. Mentre la dreta conservadora sempre ha tingut clar que el front ideològic es fonamental.

Els lluitadors per la llibertat i per una societat nova post-capitalista massa vegades han cregut que per aconseguir els seus objectius bastava desenvolupar un bon treball des de les institucions democràtiques o la lluita social al carrer, o fins i tot una combinació de les dues coses.

El comunista Antoni Gramsci ja va deixar molt clar a principis del segle XX que no era possible un canvi revolucionari de la societat si primer no s'aconseguia l'hegemonia de les idees de la nova societat, situant la lluita d'idees al centre de qualsevol estratègia de canvi revolucionari.

Convençuts d'aquesta tesi un grup de companyes i companys ara fa cinc anys posarem en marxa l'Ateneu Pere Mascaró i pensem que ara és un bon moment per avaluar la feina feta i per elaborar un nou Pla Estratègic, que continua essent un projecte obert a modificacions i ampliacions que ens vulgui fer qualsevol amic o col·laborador/a de l'Ateneu.

El Pla conté una breu referència a les activitats desenvolupades aquests anys, una avaluació de pros i contres d'aquestes, les línies generals per afrontar el futur i el Pla pròpiament dit.

Volem aprofitar l'avinentsa per convidar-vos a totes i tots, qui creis en la importància de la lluita ideològica, a col·laborar en l'Ateneu, com a voluntaris en les seves tasques, aportant suport econòmic, o participant en les seves activitats.

Miquel Rosselló,
President de la Fundació Ateneu Pere Mascaró.

1 Cinc anys d'activitat.

Aquesta és una breu descripció de la feina feta, seguint l'esquema de les àrees de treball aprovades als nostres Plans d'actuació d'aquests anys:

Àrea de reflexió, debat i divulgació. Les activitats han sigut moltes i variades, convençuts que el pensament crític s'enriqueix amb el contrast d'idees i la col·laboració amb diferents grups i entitats. Així s'han realitzat les següents accions:

a) Col·loquis i debats. Amb el format de "Les Tertúlies de l'Ateneu" s'han organitzat més de 30 col·loquis sobre: la situació política a altres indrets (Mali, Síria, Sud-americana, Catalunya, País Basc, País Valencià etc...), la crisi econòmica i l'estat del Benestar sanitat, ensenyament, decreixement, etc..., la democràcia, els canvis dins l'Església Catòlica, alternatives a la crisi, entre d'altres. També s'han organitzat algunes tertúlies a Menorca.

b) Jornades. Les jornades han estat una pràctica habitual de les agendes de cada curs de l'Ateneu que en molts de casos s'han realitzat en col·laboració amb altres entitats com el **Grup Blanquerna**, en **Prosocial** una jornada sobre **les polítiques socials a les Illes**. Amb la **Xarxa de Renda Bàsica de l'Estat Espanyol** s'organitzà a Palma el **XII Simposi** que organitza cada any aquesta entitat i amb la **Fundació EQUO** i la **Green European Foundation** es realitzaren unes jornades sobre Turisme, equitat social i mediambiental. També s'ha organitzat el curs de la **Universitat d'Estiu de la UIB: Crisi, economia i valors, en aquests cas amb la Fundació Gabriel Alomar i la Fundació Emili Darder**. Amb aquesta última hem participat amb la majoria de jornades organitzades.

c) Actes de Memòria Històrica. Hem estat presents en els actes del 14 d'abril i a l'homenatge anual al Batlle Emili Darder. S'han fet actes de reconeixement a Matilde Landa, Francisca Bosch, a Puig Antich, un reconeixement als represaliats pel TOP i els seus advocats defensors, en el 50 aniversari de la creació del Tribunal de Orden Público, a la Unió Militar Democràtica (UMD), aquests en col·laboració amb el Col·legi d'advocats i les primeres Jornades sobre història del Moviment Obrer a Mallorca en commemoració dels 50 anys de la inauguració de la Casa del Poble de Ciutat conjuntament amb UGT i CCOO.

d) Activitats socio-culturals. Cal destacar el programa "De la lletra a la imatge", que combinava la literatura i el cinema amb el visionat de pel·lícules i comentaris de llibres.

e) Presentació de llibres, revistes i documentals / audiovisuals: S'han fet multitud d'actes de presentació de llibres, revistes i documentals de la mà dels seus autors, a més de fer-ne difusió.

Àrea d'anàlisi i elaboració. S'han creat els següents espais de treball:
a) El grup d'economia. Molt actiu organitzant jornades i impulsant estudis, entre altres coses han impulsat la reflexió sobre la Renda Bàsica i/o distints curs de formació, entre ells un a la Universitat d'estiu de la UIB. Hi participa la Fundació Emili Darder.

b) El grup de reflexió estratègica. Ha elaborat una proposta ecosocialista per un projecte alternatiu a Mallorca.

c) El grup de sindicalisme. Treballa sobre els nous reptes del sindicalisme.

d) El grup de formació. Ha organitzat tres Escoles d'Estiu d'Iniciativaverds i ha posat en marxa, juntament amb la Fundació Emili Darder un espai de formació sobre valors cívics, democràtics i alternatius, per a activistes dels moviments socials i polítics. S'han fet un curs de formació sobre polítiques locals i un altre d'economia política.

Contribuint a la construcció i consolidació d'altres entitats. L'Ateneu forma part de les següents entitats:

a) Associació Mercat Social Illes Balears. Per crear una xarxa de persones, empreses, entitats, institucions i iniciatives que incorporen "valors afegits socials" en les seves decisions de consum, producció o distribució. L'objectiu es contribuir a una societat basada en els valors democràtics, ecològics i solidaris i en el benestar col·lectiu. L'Ateneu és soci fundador i actualment es responsable de la secretaria de la Junta Directiva.

b) Fiare Banca Ètica. Participa activament com a soci en la promoció d'una banca ètica, ciutadana i cooperativa.

c) Xarxa de Renda Bàsica. L'Ateneu és membre d'aquesta Xarxa a nivell de l'estat espanyol i de la UE a favor de la implantació de la Renda Bàsica de Ciutadania.

d) Institut Triangle de Mar Blava, que agrupa persones i entitats d'arreu dels Països Catalans.

e) ONA Mediterrània. És soci d'aquesta ràdio.

Participant a plataformes unitàries. En general l'Ateneu forma part de les plataformes a que se'l convida i té possibilitat d'enviar a qualque representant. Ara participa a:

- a) Consell de la Societat Civil
- b) Plataforma contra el TTIP
- c) Comissió pel Tricentenari

Relacions de complicitat i col·laboració. L'Ateneu manté relacions amb Cine Ciutat, Ara Balears, el Club Blanquerna, i de manera especial amb la Fundació Emili Darder. Així mateix a fora de Mallorca amb la Fundació Nous Horitzons, la Fundació EQUO i la Green European Foundation.

Publicacions. L'Ateneu conjuntament amb la Fundació Emili Darder edita la revista digital i mensual L'Altra Mirada que acaba de superar els 40 números editats. També manté viva una WEB prou activa i la presència a les xarxes socials. Així mateix ha editat els següents volums:

- ▶ De la foscor a l'esperança. Memòries d'un estudiant antifranquista, de Miquel Rosselló
- ▶ Treballadors, sindicalistes i clandestins. Històries orals del moviment obrer a Balears (1930 – 1950) Volum I i II de David Ginard.
- ▶ Enric Limosner Asensio. La guineu republicana de Josep Portella.
- ▶ Extractes del Manifest ecosocialista
- ▶ Un nou estat, una nova societat. Unes jornades organitzades per la Fundació Emili Darder i l'Ateneu Pere Mascaró.
- ▶ Una proposta ecosocialista per un projecte alternatiu a Mallorca del grup de reflexió estratègica de l'Ateneu.
- ▶ Crisi econòmica, mercat de treball i benestar social. El cas de les Illes Balears, de Ferran Navines, Antonia Puiggròs i Maria del Mar Ribas.

Administració i organització. L'Ateneu Pere Mascaró va néixer com una associació i s'ha convertit amb una Fundació. Desenvolupa les seves activitats gràcies al treball voluntari de les persones que li donen suport i se financia amb els ajuts dels seus amics i voluntariat, a més de algunes ajudes de la convocatòria de l'Estalvi Ètic de Caixa de Colònia.

2 Pros i contres de cinc anys de treball. Breu avaluació.

L'activitat de difusió i divulgació (presentacions de llibres, tertúlies, jornades...) ha estat molt intensa i a part de la importància que en si tenen aquests actes ha suposat que l'Ateneu ha conquerit un important nivell de visibilitat dins la societat civil mallorquina i un cert prestigi.

Respecte a les tasques d'elaboració i anàlisi si bé és important que alguns grups de treball s'hagin posat en marxa com els de sindicalisme, estratègia o formació cal continuar i consolidar aquesta línia de treball. És destacable la tasca del grup d'economia. Però se podria concloure que estem en fase molt incipient i donada la importància d'aquest treball per la pròpia definició de l'Ateneu cal impulsar-la decididament.

És una satisfacció per l'Ateneu haver jugant un important paper en la constitució de la Associació Mercat Social Illes Balears i de Fiare Banca Ètica, així com participar activament amb la Xarxa de Renda Bàsica. Pel que fa al Institut Triangle de la Mar Cal destacar la gran col·laboració amb la Fundació Emili Darder que hem de qualificar de molt positiva i que reclama un bot qualitatiu endavant.

Respecte a les publicacions s'han fetes algunes, d'acord amb els nostres mitjans econòmics. La WEB ha millorat substancialment a mesura que passava el temps, al igual que la nostra presència a les xarxes socials, a pesar que cal incrementar-la substancialment.

La joia de la corona és L'Altra Mirada que ha d'aconseguir presència a Eivissa i Formentera.

Des del punt de vista del funcionament el pas d'associació a Fundació fou important i haver sigut capaç de cobrir els pressuposts anuals fins ara també.

A pesar d'això hauríem de situar com a mancances la poca presència i repercussió que encara tenim a la part forana de Mallorca.

En allò que fa referència a les altres Illes, qualque cosa hem fet a Menorca i res a Eivissa i Formentera. És una assignatura pendent.

La conclusió seria que cal continuar la tasca començada i incrementar-la substancialment. Però per això necessitem millorar les fons de finançament i contar amb un nucli major de voluntaris i voluntàries.

3 Línies generals per afrontar cinc anys més.

Cinc anys és un període de temps molt adequat per avaluar la feina feta i plantejar-se com afrontar els propers cinc anys per consolidar el projecte i donar el bot qualitatiu que les necessitats ens impel·leixen a fer.

Considerem que el canvi polític que han suposat les eleccions autonòmiques i municipals del 24 de maig passat pel nostre País ens han d'encoratjar a afrontar una nova etapa plena d'il·lusió i noves necessitats i no exempta de reptes difícils d'assolir.

Si volem que els governes d'esquerres sorgits de les urnes no siguin una altra vegada, una flor d'estiu, sinó un instrument necessari i útil per bastir una nova majoria social i de País els partits polítics d'esquerres han d'encertar amb les seves polítiques i la gestió d'aquests des de les institucions democràtiques ha d'ésser l'adequat.

Però això no basta, cal que des de la societat civil s'assumeixi la quota de responsabilitat en aquesta tasca que li correspongui.

Segons la nostra opinió hi ha dues línies estratègiques que des de la societat civil s'han d'assumir. Cal impulsar "laboratoris d'idees" que en solvència i criteri sàpiguen afrontar l'anàlisi de la nostra pròpia realitat, avaluar les experiències que tant des de les Institucions com des de la societat civil se posin en marxa i aportar idees noves per construir projectes alternatius.

Així com obrir de pinte en ample les portes del diàleg. Aquest País nostre està necessitat de comunicació, diàleg i participació. Diàleg al si de la societat civil, diàleg entre els partits polítics i diàlegs de tots amb les institucions.

Aquests son els objectius estratègics als que l'Ateneu pot aportar el seu granet d'arena. I en torn a aquests proposem el següent Pla Estratègic.

Pla Estratègic que volem delimitar en torn a sis Àrees Temàtiques:

1^a. Àrea d'anàlisi de la realitat i elaboració d'alternatives. Pensem que dins la nova etapa que s'obri aquesta àrea ha d'esdevenir prioritària pel treball de l'Ateneu que caldria encaminar-lo com a un vertader laboratori d'idees transformadores per la nostra societat.

Per desenvolupar aquesta àrea dividirem la seva feina amb espais de treball formats per voluntàries i voluntaris interessats amb la temàtica en qüestió, cercant sempre que sigui possible la pluralitat d'opinions i de procedència dels components. Els espais que se podrien constituir en aquesta etapa podrien ésser:

a) Espai de treball per un nou model de desenvolupament econòmic.

Hauria de continuar la feina feta fins ara pel grup d'economia i per tant seguir amb:

- ▶ L'Estudi de les conseqüències de la crisi al món laboral i social a Mallorca.
- ▶ Els estudis i proposta per l'aplicació de la Renda Bàsica Universal.
- ▶ A partir de la proposta ecosocialista elaborada pel grup de reflexió estratègica i d'altres anàlisis i elaboracions del camp de l'esquerra mallorquina treballar sobre l'elaboració d'una proposta estratègica de l'esquerra sobiranista i verda per a Mallorca.
- ▶ Estudiar en profunditat la fiscalitat a les Illes i elaborar propostes per millorar-la.
- ▶ Elaborar propostes alternatives per un nou model productiu de desenvolupament a les Illes: un nou model energètic, el turisme, etc....
- ▶ Impulsar un procés de diàleg social en el marc de la societat civil per un pacte sobre el futur econòmic, ecològic i social de la nostra Illa. En el cas que la mateixa iniciativa sorgeixi a altres entitats o institucions donar-li tot el suport possible.
- ▶ Així com estar oberts a altres projectes que ens puguin proposar, sempre que tinguem les condicions favorables per portar-lo a terme.

b) Espai per la renovació i enfortiment del sindicalisme de classe.

Se tractaria de continuar la feina feta pel grup sindical i abordar un estudi en profunditat de la situació actual del sindicalisme a la nostra societat, després dels canvis estructurals que s'hi han produït al món del treball i elaborar propostes pel debat sobre la necessitat d'un nou sindicalisme fort i capaç de defensar els interessos de tots els treballadors. Per ara el grup sindical està format per persones vinculades a CCOO i caldria que en el futur tingués una composició més plural, sindicalment parlant.

c) Espai d'Història. Partint de l'experiència del treball fet en matèria de memòria històrica i d'història del moviment obrer mallorquí estaria bé caminar cap a la constitució de grups de voluntaris disposats a treballar en tres direccions:

- ▶ Memòria democràtica. Promoure la investigació i difusió de la mateixa i col·laborar en la conservació i selecció d'arxius existents.
- ▶ Història del moviment obrer mallorquí donant continuïtat a les primeres jornades i organitzar-ne unes cada dos anys.
- ▶ Història de Mallorca. Contribuir a treure a la llum tot allò que se'ns ha furtat des de les germanies a la guerra de successió, donant continuïtat a l'excel·lent tasca que està fent la Comissió del Tricentenari.

d) Espai per promoure la nostra identitat nacional. Promoure l'anàlisi, elaboració i difusió de tot quan afavoreixi a impulsar una nova majoria social de progrés i de País.

e) Espai per promoure mitjans de comunicació de País. Estudiar les causes de la debilitat dels mitjans de comunicació de País i en català. Afavorir el diàleg i la cooperació entre les petites i disperses experiències existents i en definitiva afrontar la mancança d'uns instruments que dificulta enormement la constitució d'una nova majoria social de País.

f) Espai per promoure la participació ciutadana i social. Donar suport al Consell de la Societat Civil i estudiar i promoure experiències com el Parlament Ciutadà a Barcelona.

g) Espai de suport al tercer sector: niu de projectes. Afavorir la creació de projectes independents i empreses socials a partir de les sinèrgies generades amb l'activitat de l'Ateneu. Col·laboració i derivació a altres entitats o recursos.

h) Espai d'igualtat. Estudi i reflexió sobre els diversos feminismes i la seva repercussió en l'àmbit públic i privat.

2ª. Area de debat i divulgació. Seria bo i necessari, dins la nova etapa, mantenir la línia de feina feta en aquesta area, és a dir continuar organitzant:

- a) Jornades de reflexió i debat
- b) Col·loquis amb el format de les Tertúlies de l'Ateneu i/o taules rodones o qualsevol altre format.
- c) Presentació i divulgació de llibres, revistes, audiovisuals, estudis...
- d) Organitzar, en funció de les nostres possibilitats qualsevol tipus d'actes culturals i recreatius.

Així mateix aquesta area hauria d'elaborar un catàleg de materials didàctic (escrits i audiovisuals) sobre temes d'actualitat (RB, ITPP, Economia social i solidaria, energies renovables, Banca Ètica, etc..., acompanyat d'un llistat de persones en condicions de fer conferències i /o tallers.

Amb aquest catàleg estariem en condicions d'oferir-nos a organitzacions socials i culturals, la UIB o altres entitats per organitzar-lis activitats de difusió i debat.

3ª. Area de Formació. Cal caminar cap a la creació d'una escola de formació per una ciutadania lliure i alternativa: L'escola oberta ciutadana (EOC) que pretén ésser un projecte formatiu, informatiu i de debat que parteix de l'Ateneu Pere Mascaró amb l'objectiu d'esdevenir una eina permanent i amb vida pròpia, amb vocació de ser útil en termes de debat d'idees i generació de llenguatge propi i discurs alternatiu per a l'esquerra política, sobiranista, transformadora i ecosocialista i l'esquerra social i sobretot, a la transformació social en aquests nous temps de canvi polític.

L'Escola Oberta Ciutadana (EOC) Amb marca pròpia, i adreçada tant a l'entorn de MÉS com a la societat civil progressista. Abastaria tres nivells formatius:

- ▶ Formació municipal: # Recuperem La Polis.- Amb diferents nivells, des de formació bàsica a específica, i amb èmfasi en la sistematització d'experiències de canvi locals.
- ▶ Formació i debat alternatiu: #ConstruimDemocràcia.- Adreçada a persones i col·lectius de la societat civil, oberta, puntual i/o a mida, sobre temes diversos: d'actualitat social i política, d'economia alternativa, comunicació i xarxes, ecologia, qüestió nacional...
- ▶ Sistematització d'experiències de participació i transformació: #UtopiesReals.- estudi, sistematització i divulgació d'experiències d'èxit tant en el camp de la política local com la societat civil pel que fa a participació i la transformació social. Possibilitat de conveniar amb la UIB.

4^a. Area de relacions socio-polítiques amb altres entitats. La xarxa de relacions fetes per l'Ateneu aquests cinc anys no és petita, ara toca consolidar-la i ampliar-la. Per això ens proposem les següents línies d'actuació.

- a) Fins ara hem mantingut relacions amb la Fundació EQUO, Nous Horitzons i Green Foundation European. Caldria estendre el mapa de les nostres relacions i col·laboracions a les fundacions o entitats d'aquest estil d'arreu dels pobles de l'estat espanyol que tinguin vinculació amb l'espai polític de l'esquerra soberanista (independentista o no) i verda.
- b) Apostar pel relançament de l' Institut del Triangle de Mar Blava
- c) Continuar participant al si de les plataformes unitàries de la societat civil que ens ho demanin i que tinguem possibilitats.
- d) Seguir les bones relacions i avançar en la signatura de protocols de col·laboració amb entitats com ARA Balears, Cine Ciutat, Ona Mediterrània, Grup Blanquerna, i altres...
- e) Continuar la presència activa a les entitats de les que l'Ateneu és membre com: Associació Mercat Social Illes Balears, Fiare Banca Ètica i Xarxa de Renda Bàsica.
- f) Consolidar les relacions amb la UIB i fer un seguiment del protocol signat. En aquest sentit seria molt important participar en les Universitats d'Estiu que organitza cada any la UIB. Així mateix cercar relacions amb altres entitats com Col·legis Professionals, cercles de reflexió, altres fundacions, etc....
- g) Treballar per acostar-nos a entitats de reflexió i/o divulgació tant a la part forana com a Ciutat per fomentar el treball en xarxa

5^a. Area de comunicació. Malgrat la bona feina feta fins ara caldrà multiplicar la importància que hem donat a aquesta area i ésser molt ambiciosos amb les línies d'actuació de la mateixa, en aquesta direcció:

a) Gabinet de premsa. Incrementar la visibilitat de l'Ateneu amb una major i millor presència als mitjans clàssics de comunicació. Però sobre tot avui en dia es vital estar de ple dins les xarxes socials i en aquest camp tenim molt de camí a fer. També hem de continuar la millora de la WEB.

b) L'Altra Mirada. Mantenir la sortida mensual de la revista ja és una tasca enorme i haver superat el número 40 una gran satisfacció. Però ara ens toca consolidar el mensual i millorar alguns aspectes com serien:

- ▶ Renovar i mantenir el grup de coordinadors de Menorca.
- ▶ Crear un grup coordinador d'Eivissa i Formentera
- ▶ Cercar col·laboradors i articles d'arreu dels Països Catalans
- ▶ Cercar col·laboracions a través dels amics de l'esquerra sobiranista de l'Estat espanyol.
- ▶ Enfortir el grup mallorquí del Consell de Redacció
- ▶ Millorar la composició i agilitzar la distribució
- ▶ Quan les condicions econòmiques o permetin anar professionalitzant alguns aspectes de la redacció i/o distribució.

c) TenimTele

Crear un mitjà de comunicació alternatiu i autogestionat, amb visió crítica i que acompanyi el desig de canvi de la societat. Crear un portal de notícies diàries amb programació de televisió a la carta (preferentment debats i entrevistes), i accés a l'Altra Mirada. Objectiu: esdevenir el mitjà de referència de l'esquerra política i social.

d) Publicacions. Seguir la tasca de publicacions, segons les nostres possibilitats econòmiques.

6ª. Area d'administració, organització i funcionament. És cert que durant aquest cinc anys hem estat capaços d'implementar l'intens programa d'activitats que s'han dut a terme així com de finançar-lo, però amb molta precarietat i esforç. Si volem dur a terme el Pla Estratègic que posem a debat serà necessari prendre mesures per millorar substancialment el funcionament de l'Ateneu, per això proposem:

- a) Incrementar el número de voluntaris. Per garantir el funcionament de cada area cal un grup de persones que autònomament la facin funcionar. I seria molt positiu poder contar amb un coordinador o coordinadora de cada una de les sis àrees.
- b) Incrementar el nucli de coordinació. Ara està format per tres persones i es reuneix setmanalment. Sense aquesta pesa és impossible fer el seguiment de les tasques programades.
- c) Cal millorar substancialment l'activitat a la part forana.
- d) Seria necessari establir contactes amb entitats o nuclis de persones a les altres Illes amb les que col·laborar.
- e) És necessari comptar amb la figura d'un administrador i coordinador d'activitats amb dedicació permanent.
- f) Serà imprescindible avançar amb la professionalització de determinades arees i/o programes de feina.
- g) És imprescindible incrementar els ingressos econòmics per capitalitzar la Fundació (garantir el dipòsit de 30.000 euros que l'administració exigeix amb un termini de quatre anys) i per cobrir les necessitats quotidianes del pla estratègic. Per això cal acompanyar aquest Pla Estratègic amb un pla de finançament del mateix que haurà de contemplar incrementar les donacions voluntàries, organitzar algun confunding i ampliar el cercle d'ajuts i subvencions.

ATENEU
PERE MASCARÓ

www.ateneuperemascaro.org
ateneu.peremascaro@gmail.com
Avinguda General Riera, 3, 07003 Palma

